

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 14.12.1970, sp. zn. 6 Tz 40/70, ECLI:CZ:NS:1970:6.TZ.40.1970.1

Číslo: 41/1971

Právní věta: Rozhoduje-li soud v adhézním řízení o nároku poškozeného na náhradu škody, musí dbát hmotně právních ustanovení o náhradě škody, zejména též ustanovení § 442 odst. 1 obč. zák., podle kterého se hradí skutečná škoda, a to uvedením v předešlý stav jen není-li to dobře možné nebo účelné, hradí se škoda v penězích.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 14.12.1970

Spisová značka: 6 Tz 40/70

Číslo rozhodnutí: 41

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Adhezní řízení

Předpisy: 141/1961 Sb. § 80 odst. 1 40/1964 Sb. § 442 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 41/1971 sb. rozh.

Rozhoduje-li soud v adhézním řízení o nároku poškozeného na náhradu škody, musí dbát hmotně právních ustanovení o náhradě škody, zejména též ustanovení § 442 odst. 1 obč. zák., podle kterého se hradí skutečná škoda, a to uvedením v předešlý stav; jen není-li to dobře možné nebo účelné, hradí se škoda v penězích.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze 14. 12. 1970, [6 Tz 40/70](#).)

Rozsudkem okresního soudu ve Znojmě ze dne 19. 12. 1969 sp. zn. 1 T 384/69 byl obviněný M. V. uznán vinným trestnými činy krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák., neoprávněného užívání věci z majetku v socialistickém vlastnictví podle § 133 odst. 1 tr. zák. a opilství podle § 201 tr. zák. a odsouzen podle ustanovení § 247 odst. 1 tr. zák., za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku podmíněně na zkušební dobu dvou let a k trestu zákazu řízení motorových vozidel na dobu jednoho roku. Zároveň bylo obviněnému podle § 228 odst. 1 tr. ř. uloženo nahradit způsobenou škodu Restauracím v Pardubicích částkou 2942,10 Kčs a J. W. částkou 1660,- Kčs, přičemž podle § 229 odst. 2 tr. ř. byl poškozený J. W. se zbytkem svých nároků na náhradu škody odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

Trestných činů se obviněný dopustil tím, že jednak dne 7. 9. 1968 odcizil ke škodě J. W. motocykl značky Jawa ČZ, rozmontoval jej a součástky doma ukryl, jednak dne 15. 9. 1968 se zmocnil nákladního auta ke škodě podniku Restaurace Pardubice, s ním odejel, poškodil jej a ponechal na silnici, přičemž v obou případech vozidla řídil v podnapilém stavu.

Rozsudek se stal pravomocným dne 21. 1. 1970 u okresního soudu.

Ke stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti ČSR zrušil Nejvyšší soud ČSR tento rozsudek ve výroku o náhradě škody poškozenému J. W. a podle § 229 odst. 1 tr. ř. odkázal tohoto poškozeného s jeho nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Z odůvodnění:

Podle § 228 tr. ř. soud zpravidla uloží obviněnému, aby nahradil poškozenému majetkovou škodu způsobenou trestným činem, pokud byl nárok včas uplatněn, přičemž výrok o povinnosti k náhradě škody musí přesně označovat nárok, který byl přisouzen. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. odkáže soud poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních nebo na jiné řízení v případě, že k výroku o náhradě škody není podle výsledků dokazování podklad, nebo že by pro rozhodnutí bylo nutno provádět další dokazování, jež přesahuje rámec trestního stíhání a zbytečně by je prodloužilo. Z uvedeného vyplývá, že trestní soud věc náhrady škody řeší jen za určitých, v zákoně přesně vymezených podmínek, kdy nárok i jeho výše jsou vzhledem k výsledkům trestního řízení nepochybné a soud nemusí provádět složitější dokazování. Pokud se soud otázkou náhrady škody zabývá a rozhodne o ní, musí dbát hmotně právních ustanovení § 442 a § 443 občanského zákoníka.

Okresní soud v odůvodnění svého výroku o náhradě škody J. W. pouze uvádí, že uložil obviněnému povinnost nahradit škodu ve výši 1660,- Kčs a poškozeného se zbytkem nároku odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních, čímž je mu dána možnost dokázat, že škoda, kterou mu obžalovaný způsobil, je vyšší. Soud však blíže nevysvětlil, proč takto rozhodl.

Okresní soud sice správně zjistil, že hodnota motocyklu v době odcizení činila 1660,- Kčs a že obviněný součástky rozebraného motocyklu vydal orgánům VB. Vyslechl také poškozeného J. W. a ten po poučení navrhl, aby soud uložil obviněnému povinnost nahradit mu škodu v částce 5000,- Kčs. Z těchto zjištění však soud nevyvodil správné závěry. Okresní soud přesto, že bylo nepochybné, že součástky motocyklu byly vydány orgánům VB, uložil v rozsudku obviněnému podle § 228 odst. 1 tr. ř. povinnost nahradit J. W. škodu v částce 1660,- Kčs, tedy v plné výši zůstatkové hodnoty motocyklu. Okresní soud tedy nepostupoval ve smyslu ustanovení § 442 a § 443 obč. zák., protože k uvedenému výroku neměl dostatečné podklady. Neúplnost podkladů v naznačeném směru byla soudu známa již při nařízení hlavního líčení. Nebylo proto zvláště obtížné doplnit zejména znalecký posudek a výslech poškozeného, aby o jeho nároku mohlo být rozhodnuto správně.

Z citovaných ustanovení občanského zákoníku vyplývá, že okresní soud mohl uložit obviněnému povinnost nahradit jen skutečně vzniklou škodu, a to především uvedením v předešlý stav, a teprve pokud by to nebylo možné, nahradit ji v penězích. Z trestního spisu se naznačuje, že motocykl byl v součástkách vydán orgánům VB kompletní. Za takového stavu by zřejmě bylo možno motocykl opětně smontovat i používat. Proto poškozený mohl uplatňovat, za předpokladu vrácení rozmontovaného motocyklu, jen náklady spojené s montáží, případně s nákupem chybějících částí a ty by musel prokázat doklady. Poškozený měl podle § 80 odst. 1 tr. ř. právo požadovat, aby mu součástky motocyklu byly vydány, protože nebylo pochyb, že jsou jeho vlastnictvím. Tím by se mu dostalo náhrady škody navrácením věci in natura a obviněný by byl povinen uhradit mu jen skutečnou škodu vzniklou v souvislosti s uvedením motocyklu v předešlý stav (náklady montáže), popř. v penězích za chybějící součásti. V tomto smyslu se však nepostupovalo a soud přímo rozhodl o náhradě škody v penězích. Takový výrok však mohl soud učinit jen v případě, kdyby provedl důkaz,

že z vydaných součástí nebylo možno motocykl smontovat a uvést do předchozího použitelného stavu.